

परीक्षितः पुंस्त्वे Y. 1. 55 'carefully tested as to potency'.
-3 To observe, perceive.

परीक्षकः An examiner, investigator, a judge.

परीक्षणम् Putting to test, testing, examining; गुणदोष-
परीक्षणम् Ms. 1. 117; Y. 2. 177.

परीक्षा 1 Examination, test, trial; पत्ने विद्यमानेऽपि ग्रामे
रत्नपरीक्षा M. 1; Ms. 9. 19. -2 Trial by various kinds
of ordeals (in law).

परीक्षित *p. p.* Examined, tried, tested; परीक्षितं काव्य-
सुवर्णमेतत् Vikr. 1. 24.

परीक्षित् *m. N.* of a king, son of Abhimanyu and
grandson of Arjuna. He succeeded to the throne of
Hastināpura after Yudhiṣṭhira. He died of a snake-
bite. The Kali age is said to have commenced with
his reign.

परीणाहः 1 = परिणाह. नल्बमात्रपरीणाहो घनच्छायो वनस्पतिः
Mb. 12. 154. 7. -2 A piece of common land encircling
a village. -3 An epithet of Śiva.

परीताप, -परीपाक, -परीवार, -वाह, परीहास &c. See
परिताप &c.

परीन्दनम् Gratification, present.

परीप्सा 1 Desire of obtaining. -2 Desire of preserv-
ing; आत्मकृतसेतुपरीप्सया यः (रेमे) Bhāg. 3. 9. 19. -3
Haste, hurry.

परीप्सु *a.* 1 Wishing to preserve; शेषाः प्रदुद्बुर्मुल्लाः सर्वे
प्राणपरीप्सवः Bhāg. 10. 44. 27. -2 Desirous of finding out;
हेतुं तदभ्यागमने परीप्सुः Ki. 3. 4.

परीरम् A fruit.

परीरणम् 1 A tortoise. -2 A stick. -3 A garment
(पट्टशाटक).

परीष्ट *a.* Desirable, superior; सत्सङ्ग्रहाय भवपान्थ-
निजाश्रमाप्तान्ते परीष्टगतये हरये नमस्ते Bhāg. 6. 9. 45.

परीष्टिः *f.* 1 Research, inquiry, investigation; तस्य
निमित्तपरीष्टिः MS. 1. 1. 3. -2 Service, attendance; बार-
सुन्दरीपरीष्टिभिस्तुष्टिमुपेयुषां निशि N. 16. 112. -3 Respect,
worship, homage. -4 Willingness, readiness.

परुः 1 A joint, knot. -2 A limb, member. -3 The
ocean. -4 Heaven, paradise. -5 A mountain.

परुत् *ind.* Last year.

परुत्त *a.* Belonging to the last year.

परुद्धारः A horse.

परुष *a.* [पृ-उषन्] 1 Hard, rough, rugged, stiff
(opp. मृदु or श्लक्ष्ण); परुषं चर्म, परुषा माला &c. -2 Harsh,
abusive, severe, unkind, cruel, stern (as words);
(वाक्) अपरुषा परुषाक्षरमीरिता R. 9. 8; Pt. 1. 50; said also

of a person; स्निग्धे यत् परुषासि Git. 9; Y. 1. 310. -3
Harsh or disagreeable to the ear (as a sound &c.);
तेन वज्रपरुषस्वनेन धनुः R. 11. 46; Me. 63. -4 Rough, coarse,
rough to the touch, shaggy (as hair); शुद्धस्नानात् परुष-
मलकम् Me. 92. -5 Sharp, violent, strong, keen, piercing
(wind &c.); निर्गच्छतस्तु शक्रस्य परुषः पवनो ववौ Rām. 7. 28.
28; परुषपवनवेगोक्षितसंशुष्कर्णः R. 1. 22; 2. 28. -6 Gross.
-7 Dirty. -8 Spotted, variegated. -9 Ved. Knotted.
-10 Similar; L. D. B. -षम् A harsh or abusive
speech, a abuse. -Comp. -अक्षर *a.* using harsh or abusive
language; गीर्भिर्गुणानां परुषाक्षराभिस्तिरस्कृता यान्ति नरा महत्त्वम्
-आक्षेपः (In Rhet.) an objection or contradiction
containing harsh words; इत्येष परुषाक्षेपः परुषाक्षरपूर्वकम्
Kāv. 2. 144. -इतर *a.* other than rough, soft, mild;
प्रस्पन्दमानपरुषेतरतारमन्तश्चक्षुः R. 5. 68. -उक्ति *f.*, वचनम्
abusive or harsh language.

परुषित *a.* Treated roughly or harshly; तथा परुषितं
दृष्ट्वा सूतपूत्रेण मातुलम् Mb. 7. 159. 1.

परुषिमन् *m.* Ved. A shaggy appearance.

परुस् *n.* 1 A joint, knot; खुरैः क्षुरप्रैर्दरयंस्तदाप उरुपरुपरं
त्रिपरु रसायाम् Bhāg. 3. 13. 30. -2 A limb or member of
the body.

परे (परा-इ) 2 P. 1 To go or run away, flee, retreat;
यः परैति स जीवति Pt. 5. 88 'he who runs away saves
his life'; cf. 'to run for one's life'. -2 To reach, at-
tain to; परैति कार्यं यज्ञसा समं वयुः Ki. 1. 39. -3 To depart
from this world, die.

परेत *p. p.* Deceased, departed, dead. -तः A spirit,
a ghost. -Comp. -कल्पः *a.* almost dead. -कालः The
time of death; परेतकाले पुरुषो यत् कर्म प्रतिपद्यते Rām. 3. 51.
31. -भर्तृ, -राज *m.* the god of death, Yama; परेतभर्तृ-
र्महिषः Si. 1. 57. -भूमिः *f.*, -वासः a cemetery; विकीर्णकेशासु
परेतभूमिषु Ku. 5. 68.

परेतिः *f.* Ved. Departure.

परेद्यावि, परेद्युस् *ind.* The other day.

परेयिवस् *a.* Dead, departed; कथा इमास्ते कथिता महीयसां
विधाय लोकेषु यज्ञः परेयुषाम् Bhāg. 12. 3. 14.

परेष्टः *f.*, परेष्टुका A cow that has often calved.

परोक्ष *a.* 1 Out of or beyond the range of sight,
invisible, escaping observation. -2 Absent; स्थाने वृता
भूपतिभिः परोक्षैः R. 7. 13. -3 Secret, unknown, stranger;
परोक्षमन्मथो जनः Ś. 2. 19; 'a stranger to the influence of
love'; परोक्षार्थस्य दर्शकम् H. Pr. 10. -क्षः An ascetic.
-क्षम् 1 Absence, invisibility. -2 (In gram.) Past
time or tense (not witnessed by the speaker); परोक्षे
लिट् P. III. 2. 115. Note:—The acc. and loc. singulars
of परोक्ष (*i. e.* परोक्षं, परोक्षे) are used adverbially in the
sense of 'in one's absence', 'out of sight', 'behind one's
back', with or without a gen. :— परोक्षे च खलीकर्तुं शक्यते